

som dog i andre Henseender var forffjelligt. Den største Deel af Hertugdømmet Holsteen tilligemed de Gutnisse og Hansaatfisse Enclaver udgjorde et fælles Goldsystem med Hertugdømmet Slesvig, men dog ikke noget fuldkomment Goldsystem, forsaavidt de Hansaatfisse Enclavers Goldforbindelse med Holsteen kun factiff strakte sig til Slesvig, men ikke grundede sig paa nogen tractatmæssig Forbindelse med dette Hertugdømme — en Omstændighed, som jeg troer det er godt at lægge Mærke til. En Deel af Holsteen, nemlig Altona og Bandsbek og de enkelte andre Dele, som hørte dertil, vare frie for den almindelige Gold og befandt sig i et ganske særegt Forhold ligeoverfor det almindelige Goldsystem. Hertugdømmet Lauenborg havde igjen sit eget Goldsystem, eller, om man vil, aldeles intet; de nordlige Vilande stode atter i et eget Forhold til de øvrige Dele af Monarchiet, og endelig vare Colonernes Forhold, som de fleste coloniale Forhold, afvigende. En saadan Adspjittelse i nogle af de vigtigste materielle Interesser frembyder neppe noget andet Land Exempel paa; og det kan vel ikke under saadanne Omstændigheder ansees underligt, om man, aldeles affeet fra de nærværende politiff Forhold, maatte stræbe efter, ja var nødsaget til at eftertragte en større Lighed mellem Monarchiets forffjellige Dele. Dette er heller ikke undgaaet Regjeringens Opmærksomhed. I Fortiden, allerede inden Standerinstitutionens Indførelse, har Regjeringen havt sin Opmærksomhed henvendt herpaa, og det har endnu mere været Tilfældet, efterat Folket selv er kommet til at deeltage i Lovgivningsmagtens Udøvelse.

At Regjeringen ikke allerede i Aaret 1838 ffred til det afgjørende Skridt at indføre en fuldstændig Goldlighed, idetmindste mellem Kongeriget og Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, maa vistnok forekomme forunderligt, naar man overseer Forholdene fra et mere almindeligt Standpunkt; men naar man kjender de Vanskeligheder, som Regjeringen havde at kæmpe med, og de ganske særegne Forhold, som da fremtraadte, bliver det i det Mindste forklarligt, om ikke let at retfærdiggjøre. Det var saa ivinesaldende, at Monarchiets Interesse fordrede en større Eenhed i denne Retning, at det paa Hertugdømmernes første Stæn-

derforsamlinger ikke kunde undgaae Opmærksomheden, og det har ogsaa viift sig, at der baade var stillet et Andragende om Brændeviinsproductions-Afgiftens Indførelse, som naturligtvis dengang ikke fandt stor Anklang, og at det tillige under Goldsagens Behandling har været udtalt som en almindelig Grundsætning, at Goldgrændsen mellem Danmark og Hertugdømmerne burde aldeles hæves. Det er ganske forklarligt, at disse Udtalelser fornemmelig fandt deres Udtryk paa de første Stænderforsamlinger i Hertugdømmerne, fordi dengang de separatiffiffe Lendenter, det separatiffiffe Parti, som senere har udøvet en saa væsentlig Indflydelse paa denne Sag, endnu ikke havde dannet sig eller rodfæstet sig saaledes som senere. Jeg tør ingenlunde paastaae, at alle de Mænd, som have udtalt sig i hine første Forsamlinger mod en Goldlighed mellem Kongeriget og Hertugdømmerne, have havt separatiffiffe Lendenter for sig, men det er ganske vist, at nogle af de Mænd, som dengang saa stærkt udtalte sig derimod, allerede da nærede saadanne Lendenter, og blandt dem navnlig en meget høitstaende Stænder Deputeret, som i høieste Grad modvirkede denne Sag, og som ogsaa senere har viift sig at være den stærkeste Støtte for det separatiffiffe Parti. De Vanskeligheder, som bleve optaarne for Regjeringen ved at gjennemføre en fuldstændig Goldbeenhed mellem Monarchiets forffjellige Dele, viste sig imidlertid, da det kom til Stykket, langt fra at være af den Betydning, som man antog. Det er vanskeligt nu at forfølge de skulte Driveffjedre; men jeg troer, at den, som har oplevet hiin Tid og har havt Leilighed til at staae Forholdene nær, nu vil kunne forklare sig Et og Andet, som dengang var dunkelt, og han vil navnlig kunne forklare sig de store Forviklinger og de store Farer, som man var beredt paa at imødegaae, da Goldforandringen med den 1ste Januar 1839 skulde indføres i Hertugdømmerne, og han vil heller ikke undre sig over, at, da det kom til Stykket, saa viste det sig, at Farerne og Vanskelighederne langt fra vare saa store, som man havde tænkt sig. Det tør nu med temmelig Sikkerhed paastaaes, at den selsamme Magt, som det dengang var fornødent for Souverainen